

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/233923,W-Muzeum-Zolnierzy-Wykletych-i-Wiezniow-Politycznych-PRL-upamietnilismy-Anne-Wal.html>
26.02.2026, 19:12

[Następny](#)

[Powrót](#)

W Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL upamiętniliśmy Annę Walentynowicz

24 listopada 2025 r. Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie otworzyło budynek dawnego szpitala aresztu śledczego, w którym była przetrzymywana m.in. Anna Walentynowicz. W wydarzeniu uczestniczył zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski.

24.11.2025

[Anna Walentynowicz](#) [Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL](#) [Solidarność](#)

Zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski przypomniał:

- To miejsce jest naznaczone cierpieniem i krwią polskich bohaterów, ale jest także miejscem heroizmu i bohaterstwa tych Niezlomnych, którzy tutaj byli więzieni, a często oddawali życie. Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych to jedna z najważniejszych placówek muzealnych w Polsce.

Dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL Adrianna Garnik podkreśliła, że Anna Walentynowicz jest jedną z najważniejszych postaci w najnowszej historii Polski. To z jej powodu, w sierpniu 1980 roku w Stoczni Gdańskiej, rozpoczęły się protesty, które przerodziły się w długotrwały strajk przeciw komunistycznej władzy. Była jedną z założycielek Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża i współtwórczynią Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Solidarność.

Wyremontowany budynek dawnego szpitala więziennego będzie siedzibą administracji Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. W zrujnowanym i zniszczonym termomodernizacją z lat 80. budynku przywrócono część detali architektonicznych tak, aby zachować jego historyczną autentyczność.

Zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski oraz dyrektor Muzeum Adrianna Garnik wraz z zastępcami Robertem Lotyczem i Jackiem Pawłowiczem złożyli kwiaty pod tablicą poświęconą pamięci przebywającej w budynku szpitala przez miesiąc w czasie stanu wojennego Anny Walentynowicz, skierowanej przez sąd na badania. Upamiętnienie umieszczone jest w specjalnie wyeksponowanym miejscu przed budynkiem, na kamiennym głazie.

* * *

Anna Walentynowicz (1929–2010)

Anna Solidarność – Matka Solidarności

Przyszła na świat 15 sierpnia 1929 r. na Wołyniu. W 1937 r. zmarła jej mama. Ojciec założył nową rodzinę, a Anną zaopiekowali się sąsiedzi, polscy ziemianie. W wyniku wojennych zawirowań znalazła się pod Warszawą, następnie w Gdańsku. Już od najmłodszych lat bardzo ciężko pracowała, zwykle ponad siły, wiedziała, czym jest głód.

W 1950 r. rozpoczęła pracę w Stoczni Gdańskiej: przez 16 lat pracowała na wydziale ślusarni okrętowej, następnie z powodów zdrowotnych jako suwnicowa. Jako młoda dziewczyna uwierzyła w hasła Polski Ludowej o równości, państwie wolnym od wyzysku i przemocy. Została przodownicą pracy socjalistycznej Polski – wypracowywała do 300 procent normy, nagrodzono ją brązowym, srebrnym i złotym Krzyżem Zasługi, a jej zdjęcia pojawiały się w prasie. W 1951 r. została wysłana na III Światowy Zlot Młodych Bojowników o Pokój w Berlinie. Rok później została matką: na świat przyszedł jej jedyny syn Janusz.

Anna Walentynowicz stopniowo pozbywała się złudzeń co do socjalizmu. W grudniu 1970 brała udział w demonstracjach pod Komitetem Wojewódzkim PZPR w Gdańsku, uczestniczyła także w strajkach w Stoczni Gdańskiej w styczniu 1971 r. Zainteresowała się nią gdańska Służba Bezpieczeństwa. Była inwigilowana, jej nazwisko pojawiło się na liście osób przewidzianych do zwolnienia z pracy.

Z audycji Radia Wolna Europa dowiedziała się o istnieniu Komitetu Obrony Robotników i Wolnych Związków Zawodowych (powstałych w kwietniu 1978). Ich założyciele (m.in. Andrzej Gwiazda i Krzysztof Wyszkowski) opowiadali się za zmianami politycznymi, demokratyzacją życia, możliwością zrzeszania się w wolne i niezależne związki zawodowe oraz obroną praw pracowniczych. W 1978 została jednym ze współzałożycieli Wolnych Związków Zawodowych. Działała jawnie. Jej mieszkanie było punktem kontaktowym WZZ. To sprowadziło na nią szykany ze strony Służby Bezpieczeństwa MSW: zatrzymania na 48 godzin, rewizje, groźby zwolnienia z pracy.

8 sierpnia 1980, pięć miesięcy przed osiągnięciem wieku emerytalnego, Annę Walentynowicz dyscyplinarnie zwolniono z pracy. Decyzja dyrekcji przesądziła o wybuchu strajku 14 sierpnia, w wyniku którego powstał NSZZ „Solidarność”. Pierwszym postulatem protestujących robotników było przywrócenie Anny Walentynowicz, Andrzeja Kołodzieja i Lecha Wałęsy do pracy.

Walentynowicz była szykanowana, internowana, więziona za próbę upamiętnienia zamordowanych górników w kopalni „Wujek”. Próbowano ją zamordować. To ona zainicjowała głodówkę po mordzie dokonanej na ks. Jerzym Popiełuszcze. W latach 80. stanęła po stronie grupy Andrzeja Gwiazdy, krytykowała Wałęsę, potem układ okrągłostołowy i rządy postsolidarnościowe.

Żyła na uboczu, w ubóstwie. Zginęła 10 kwietnia 2010 w katastrofie polskiego samolotu pod Smoleńskiem. Już za życia została legendą Solidarności. To dla niej stanęła Stocznia Gdańska. Ona powstrzymała robotników przed opuszczeniem stoczni. Anna wpłynęła na losy strajku, na historię Polski i świata. Jej życie to obraz życia tysięcy Polaków w XX w. Anna to symbol walki o sprawiedliwość i uczciwość w życiu społecznym i narodowym. Matka Solidarności.

Polecamy:

- [Sławomir Cenckiewicz: „Nie oddałam tego walkowerem...”. O Annie Walentynowicz \(1929-2010\)](#)
- [Arkadiusz Kazański: Sierpień '80 w Gdańsku](#)
- [Wykład Anny Walentynowicz, 16 czerwca 1989 r., USA](#)
- [Broszura „Patroni naszych ulic” - Anna Walentynowicz \(1929-2010\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala

Solidarność

